

**СЕМІНАРСЬКІ ТА ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ
ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ «УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ»**

ЗАНЯТТЯ №3. Аналіз взаємозв'язку витрат, обсягу діяльності та прибутку

Практична робота: Побудова графіків залежності прибутку від об'єму продажів. Визначення критичної крапки, ухвалення відповідних управлінських рішень.

В результаті проведення заняття студент повинен уміти:
розраховувати точку беззбиткової, і коштувати графік беззбиткової, характеризувати основні позиції розрахунку і графіка; основний зміст поняття «чутливість прибутку», і чинники що впливають на його зміну.

Література: [3]; [4]; [6]; [7].

Методичні аспекти:

Аналіз беззбитковості – побудований на основі розподілу витрат на змінні та постійні, а також обчислення точки беззбитковості, що визначає критичний обсяг продажу.

Точка беззбитковості – обсяг продажу за якого доходи підприємства дорівнюють його витратам, маржинальний дохід дорівнює загальним постійним витратам;

Коефіцієнт маржинального доходу – співвідношення маржинального доходу та чистого продажу підприємства:

Аналіз чутливості прибутку – визначення впливу на прибуток зміни витрат, ціни та обсягу продажу;

Запас міцності – це величина, на яку фактичний (або запланований) обсяг продажу перевищує беззбитковий обсяг продажу;

Коефіцієнт запасу міцності – співвідношення запасу міцності та фактичного обсягу продажу;

Операційним важелем називають міру використання постійних витрат у структурі витрат компанії;

Кількісним показником операційного важеля є фактор, обчислюваний за формулою:

$$\text{Фактор операційного важеля} = \text{Маржинальний дохід} : \text{Прибуток}$$

$\text{Відсоток зміни продажу} \times \text{Фактор операційного важеля} = \text{Відсоток зміни прибутку}$

Диференціальний аналіз передбачає вивчення тільки тих показників, які змінилися в результаті прийняття рішення, тобто вивчення суто релевантних даних.

ЗАВДАННЯ 1.

Нижче наведено інформацію щодо продукції підприємства “Кавун” (табл. 3.1):

Таблиця 3.1

Інформація щодо продукції підприємства “Кавун”

<i>№ n/n</i>	<i>Показники</i>	<i>Сума, грн.</i>
1	Ціна за одиницю	38,5
2	Змінні витрати на одиницю	23,65
3	Постійні витрати на рік	222750

Необхідно визначити:

- 1) маржинальний дохід на одиницю;
- 2) беззбитковий обсяг продажу в натуральних і грошових одиницях (методом рівняння і методом маржинального доходу);
- 3) обсяг продажу, необхідний для отримання операційного прибутку в сумі 148500 грн.

ЗАВДАННЯ 2.

Підприємство “Ельфа” бажає отримати прибуток у розмірі 650 000 грн. і розглядає варіанти досягнення мети (табл. 3.2):

Таблиця 3.2

Вихідні дані про варіанти збільшення прибутку, грн.

<i>№ n/n</i>	<i>Показники</i>	<i>Варіант 1</i>	<i>Варіант 2</i>
		<i>Зберегти існуючий потенціал</i>	<i>Використати більш продуктивне обладнання</i>
1	Ціна	15	15
2	Змінні витрати на одиницю	6	2,50
3	Постійні витрати	360 000	780 000

Необхідно:

- 1) розрахувати обсяг продажу, запас міцності, коефіцієнт запасу міцності і зробити відповідні висновки щодо розглянутих альтернатив;
- 2) Визначити оптимальну структуру витрат при обсязі продажу 150 000 шт (табл. 3.3).

Таблиця 3.3

Структура витрат компаній при різному рівні автоматизації виробництва

<i>№ n/n</i>	<i>Показники</i>	<i>Варіант 1</i>		<i>Варіант 2</i>	
		<i>Сума, грн.</i>	<i>%</i>	<i>Сума, грн.</i>	<i>%</i>
1	Продаж				
2	Змінні витрати				
3	Маржинальний дохід				
4	Постійні витрати				
5	Прибуток				

- 3) Визначити відсоток зміни прибутку (фактор операційного важеля) при зміні обсягу продажу на 10 %, зробити належні висновки.

ЗАВДАННЯ 3.

Ціна одиниці продукції – 60 грн., а витрати підприємства, пов’язані з її виробництвом і реалізацією наведені в таблиці 3.4:

Таблиця 3.4

Витрати підприємства, пов’язані з виробництвом і реалізацією продукції

<i>Стаття витрат</i>	<i>Змінні витрати на одиницю</i>	<i>Постійні витрати на місяць</i>
Основні матеріали	8	–
Основна зарплата	18	–
Загальновиробничі витрати	8	6120,00
Адміністративні витрати	6	2784,00
Витрати ні збут	4	696,00
Разом	44	9600,00

Необхідно:

- 1) визначити точку беззбитковості і побудувати графік беззбитковості;
- 2) побудувати графік взаємозв’язку “обсяг–прибуток”;
- 3) побудувати графік маржинального доходу;
- 4) визначити, який прибуток матиме підприємство у разі продажу 1000 одиниць продукції;
- 5) визначити, який обсяг продажу необхідний для одержання прибутку 70400 грн.

ЗАВДАННЯ 4.

АТ “Кумач” має постійні витрати у сумі 110 000 грн., змінні витрати на одиницю 4 грн., коефіцієнт маржинального доходу 20%.

Необхідно визначити:

- 1) ціну продукції підприємства та маржинальний дохід на одиницю;
- 2) обсяг продажу, необхідний для отримання операційного прибутку 50 000 грн.

ЗАВДАННЯ 5.

Компанія виготовляє фільтри й реалізує їх за ціною 13 грн. за одиницю. Змінні витрати на одиницю продукції – 10 грн, загальні постійні витрати компанії становлять 270 000 грн. на місяць.

Максимальна виробнича потужність компанії – 300 000 фільтрів на місяць.

Необхідно визначити:

- 1) точку беззбитковості компанії;
- 2) прибуток за обсягу прдажу 120 000 одиниць на місяць;
- 3) максимальний прибуток за місяць, який компанія може отримати за її потужності;

максимальний прибуток, якщо пряма зарплата на одиницю продукції збільшиться на 1 грн.

Література: [1; 2; 3; 4; 5; 6; 7].